

Tilsynets beretning ved Aarhus Friskoles generalforsamling 16. maj 2013

Skolens tilsyn er forældrekredeens øjne og ører på, hvad der sker på skolen, hvordan der under-vises, hvad der undervises i, og om undervisningen følger Folkeskolens undervisningsplaner.

På Aarhus Friskole har forældrekrede de sidste mange år valgt at have to tilsynsførende ud fra tanken om, at to mennesker ser mere end ét – og for at der på den måde er mulighed sparring – og også som en sikkerhed for underviserne, idet vi på den måde mindsker risikoen for, at tilsynet får en forkert opfattelse af en undervisers arbejde og indsats.

Der er således også på tilsynsniveau skabt et diskussions- og udviklingsforum som det findes i elevgruppen, lærergruppen og bestyrelsen. Den tilsynsførende er på valg hvert fjerde år.

Tilsynsførende var i det forløbne skoleår Marie Ludvigsen, tidligere formand for skolens bestyrelse og tidligere forælder på skolen, samt Bodil Nygaard, tidligere lærer og forælder på skolen. Bodil Nygaard stopper nu, og der skal derfor vælges en ny tilsynsførende. På grund af ledelseskift og efterfølgende lockout er dette valg blevet udsat.

Den tilsynsførende skal se på:

Skolens samlede undervisningstilbud - især i fagene dansk, regning/matematik, engelsk – og andre eksamensfag.

At skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre

Den tilsynsførende skal vurdere skolens undervisningsmateriale og drøfte indholdet af undervisningsplanerne med lærere og ledelse.

For at opfylde disse forpligtelser kræves der:

Mindst et årligt besøg på skolen, og besøget skal svare til mindst en hel skoledag

Undervisningen i dansk – regning/matematik – engelsk – eksamensfag - overværes

Den tilsynsførende læser skolens hjemmeside - deltager i generalforsamlingen – har drøftelser med lærere og skoleledelse – overværer undervisningen – diskuterer skolens værdigrundlag – vurderer elevernes standpunkt.

Det har tilsynet gjort i skoleåret 2012/13:

Læst: fredagsbreve, lærermødereferater, bestyrelsesmødereferater, gennemgået årets standpunktskarakterer og årskarakterer. Deltaget i arrangementer på skolen, bl.a. de to fester Høstival og Fastelavnsfesten, hvor der i løbet af dagen er rig mulighed for at have samtaler med forældrene på skolen og høre, hvad der rører sig i forældregruppen.

Også deltaget i andre fælles arrangementer, hvor alle skolens elever og en del forældre deltog - som SFO'lederens festlige jubilæum - og den melankolske, men samtidig festlige afskedsreception for den afgangende skoleleder.

Deltaget i mødet med de tidligere elever, der i sin tid var "storesøstre og storebrødre" for de elever, der nu ved skoleårets slutning går ud af 9. klasse, og som på mødet formidler til afgangsklassen, hvordan de har grebet tilværelsen an efter at have forladt skolen. Og deltaget i 10 års jubilæet for de elever, der forlod skolen ti år tidligere. Her fortæller de unge for hinanden og for de fremmødte lærere om deres tid efter skolen. Begge møder med de tidligere elever fungerer for skolen som en evaluering, der griber fat om de store linjer i skolens pædagogik. Møderne arrangeres af foreningen Aarhus Friskoles Venner.

Vi har aflagt besøg på skolen på forskellige ugedage hen over året og overværet undervisningen og det daglige liv på skolen.

d. 20/6: Overværet 8. klasses show

d. 12/12: Overværet 9. klasse historie – 7. klasse dansk - 5. klasse dansk. Over middag: 5. klasse engelsk – 8. klasse engelsk – 9. klasse matematik - besøg og samtale i SFO

d. 18/12: Overværet aktiviteterne på de værksteder, der etableres på hele skolen op til jul

d. 18/1: Overværet 9. klasse matematik – 8. klasse historie – 6. klasse engelsk- 0. klasse dansk i - samt deltaget i afskedsfest for den afgangende skoleleder

d. 28/1: Dialog med bestyrelsen/forældrekredsen om tilsynets formål: som kontrolfunktion eller udviklingsfunktion

d. 5/2: Overværet undervisning i animation i 2., 3. 4. klasse

d. 19/3: Overværet besøg af rapper fra Uganda i rød gruppe samt undervisning i rød: rap og videooptræden.

d. 17/4: Overværet samfundsfag i 9. klasse, samt interview med skolelederen om situationen på skolen: bl.a. om demokrati og folkestyre integreret i undervisningen, faget billedkunst, to-lærer undervisning.

d. 13/5: Interview med nogle af lærerne om, hvordan demokrati og folkestyre er integreret i undervisningen på skolen.

Tilsynet kan konkludere, at Aarhus Friskoles undervisning lever op til, hvad der kræves i Folkeskolen – og også til skolens egne mål og eget idégrundlag. Og Aarhus Friskoles elevers standpunkt står mål med, hvad der opnås i Folkeskolen.

Marie Ludvigsen og Bodil Nygaard

Fokus på demokrati og folkestyre

Vi har i skoleåret 2012-13 valgt at have særligt fokus på bekendtgørelsens kap. 1, stk. 2: "hvordan skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder".

I skolens formål står det beskrevet, at skolen arbejder for, at børnene opnår forudsætninger for at blive deltagende, skabende og kritiske medspillere i samfundet, og skolen mener, at dialog og demokratiske processer er vejen til de bedste løsninger.

I årets Pædagogiske rapport, som har tema om fællesskab, står der beskrevet, hvordan skolen forbereder eleverne til demokrati lige fra, hvordan der skabes rammer for børnenes egne initiativer f.eks. i SFO, til de skabende processer med animationsfilm og til hvordan naturvidenskab for børn kan skabe demokratiske verdensborgere. Skolens 8. klasses tur er et godt eksempel på, hvordan eleverne gennem en længere demokratisk proces får erfaring med at have medbestemmelse i forbindelse valg af rejsemål og samtidig får en stor viden om demokratiopfattelse i andre lande.

I skolens jobannonce efter ny skoleleder i 2013 står der, at skolens bygger på, at børnenes initiativ er skolens pejlemærke.

Den demokratiske didaktik på skolen ses i hverdagen både i forhold til organisering af undervisningen,

arbejdsformerne og indholdet i undervisningen og i forhold til lærerne som demokratiske rollemodeller.

I et fokusgruppeinterview med to lærere d. 13. maj 2013 fortæller en lærer, at det vigtigste princip i forhold til at arbejde med demokrati er at være tæt på børnene, have en god relation med hvert enkelt barn, mærke hvordan de tænker og lægge mærke til deres ideer. Børnene på Århus Friskole er vant til at blive hørt.

Skolen har planer om at få startet et elevråd. "Skolen har i vinteren haft besøg af David Østergaard fra foreningen Danske Skoleelever, og han fortalte engageret for skolen om, hvordan man starter sådan et råd op, og hvilke områder et elevråd kan arbejde med. Skolen synes, det er vigtigt at uddanne til demokrati og at udvikle på institutionelle fællesskabsformer, og derfor bliver dannelsen og implementeringen af et elevråd et indsatsområde næste skoleår (fra lederens beretning i fredagsbrevet d. 17/5 2013)".

Marie Ludvigsen

Nogle betragtninger:

Sparring og to-lærer undervisning

Nu, da skolen har fået etableret flere store fælleslokaler, kan det måske bedre end før lade sig gøre, at to eller flere lærere går sammen om at undervise den større gruppe elever. Det, at to lærere planlægger et undervisningsforløb i fællesskab, derefter realiserer undervisningen sammen og til sidst evaluerer forløbet i fællesskab - kan være med til at skærpe opmærksomheden omkring, hvordan ens egen og de andres undervisning forløber, og være inspiration for udvikling af nye ideer og undervisningsmetoder.

Det er sikkert, at lærerne på Aarhus Friskole er engagerede og dygtige underviserer, men man kan altid finde ny inspiration og lære om sin egen undervisning ved at sparre med de andre lærere.

Og hvordan sparre, hvis den meste undervisning i de boglige fag, og også ofte i de mere praktiske fag, foregår som én lærers undervisning bag en lukket dør.

Selv om man bagefter refererer for sine kolleger, hvad man i en undervisningslektion har lavet sammen med børnene, og hvordan ens undervisning er lykkedes eller ikke lykkedes, så ER det et ensomt projekt, hvor man kan mangle en medvider og sparringspartner.

Også for eleverne er der ekstra at hente ved to-lærerundervisning: de oplever to forskellige

personligheders måder at formidle og undervise på, hvad der kan give ekstra forståelse af stoffet – og elevernes indbyrdes sociale relationer og faglige niveau bliver set af to lærere i stedet for én, og lærerne kan derfor ud fra et større overblik planlægge en mere differentieret undervisning.

Faget billedkunst og det visuelle

Der kan sommetider ske det, at de fysiske rammer overhaler en idé. Her var det ideen om et billedkunstlokalet som energicentrum for det visuelle og kunstneriske, med mulighed for derfra, og med inspiration fra et team af billedkunstlærere, at folde faget ud over hele skolen - på samme måde som musiklokalet er energicentrum for det musiske, også med mulighed for, i et samarbejde med musiklærerne, at brede musikken ud over hele skolens undervisning.

Men de fysiske rammer var blevet for snævre for skolens ældste elevgruppe, så billedkunstlokalet blev nedlagt til fordel for et nødvendigt stort klasseværelse for de ældste elever. Og faget billedkunst skal flytte til den nye Naturkiosk, når den er bygget færdig.

Tanken om en skoleprofil, hvor både musikken og billedkunsten har en særlig plads, er nok mere eller mindre forsvundet hen over årene. Nu betragtes faget billedkunst på linje med andre af skolens fag.

Sådan er det, tingene forandrer sig. Det skal de, og nu bliver det spændende at se, hvordan faget kommer til at udvikle sig i Naturkioskens rammer. Hvor der forhåbentlig, som i det tidligere rum, også bliver plads og ro til fordybelse med mulighed for ikke altid at skulle pakke værker og materialer sammen, når eleverne er i en kreativ proces.

Det er godt at opleve, at selv om der lige nu ikke er et særligt rum til billedkunsten, så blomstrer den alligevel. Der er fine projekter mange steder: Blå træer foran skolen, masser af billeder på gangene, stor aktivitet omkring animationsfilm og meget mere. Lærerne og børnene kan rigtig meget på det område.

Helt personligt håber jeg for skolen, at faget en dag - måske i en udvidet form, hvor også design og visuel kommunikation bliver inddraget - igen får en status på linje med musikkens og kan være med til, til den tid, at give skolen en udvidet faglig profil.

Bodil Nygaard